

PRESENTACIÓ V. II, “Del naixement de la ciència moderna a la Il·lustració”, de l’obra “La Ciència en la Història dels Països Catalans” (IEC, 10 de juliol de 2007).

Excm. Sr. President
Honorable Conseller
Excm. Sr. Vicerrector de la U.V.
Sres. i Srs.

Em permetran que comenci el meu parlament fent memòria que en aquesta mateixa sala, el 23 d’abril de 2005, vaig tenir l’honor de fer una presentació general de l’obra “La Ciència en la Història dels Països Catalans”, amb motiu de l’edició del primer volum, “Dels àrabs al Renaixement”. Avui em recau la satisfacció d’encetar la presentació del volum segon, “Del naixement de la Ciència Moderna a la Il·lustració”. Ja tenim dos grossos volums on al llarg de 1400 pàgines s’exposa el joc cabal que han tingut la Ciència i la Tècnica en l’evolució de la nostra societat des del segle X al XVIII, ambdós inclosos, d’acord amb el que els especialistes han pogut esbrinat fins ara.

Manca encara el darrer volum, “De l’inici de la industrialització a l’època actual”, que es troba en curs d’edició. Quan arribi el dia, confio ser-hi també per poder llançar les campanes al vol.

Cal tenir en compte que la nostra obra s’inicià l’any 1997. És veritat que totes les obres d’envergadura parella són llargues de realitzar, malgrat la constància i bona voluntat que hi hagin posat moltes persones sense les quals no s’acabarien mai. “La Ciència en la Història dels Països Catalans” no ha pogut ser-ne pas una excepció. Sospito però que la prova del temps és una bona senyal, si finalment s’arriba a terme.

Com a codirector de l’obra, de nou avui estic obligat a excusar la presència del Dr. Joan Vernet. Malgrat haver pogut seguir tot el desenvolupament del projecte des del principi i, fins i tot, ser autor d’alguns capítols, la mala salut i sobretot la vellesa, que no perdona ningú, li impedeixen d’acompanyar-nos físicament. Li sap greu, i ens prega que el vulguem dispensar.

Hi ha dues apreciacions generals de l’obra que ens ocupa pel que fa als dos volums publicats i que potser val la pena de remarcar. El primer té quelcom de reconeixement i homenatge als historiadors de la ciència de l’escola de Barcelona, els continuadors de J. M. Millàs i Vallicrosa al llarg de tres generacions. El segon volum, el que ara presentem, es pot veure

també com a reconeixement i homenatge a l'escola valenciana d'historiadors de la ciència, la de García Ballester, López Piñero i Víctor Navarro. Sense comptar altres parts de l'obra en què també són autors d'algun capítol, els dos darrers i els deixebles dels tres són l'ànima de més de dues terceres parts d'aquest volum segon, on exposen allò que han pogut anar posant de manifest sobre l'activitat científica renaixentista al nostre país i la del temps de la revolució copernicana, en les quals incidiren molts factors peculiars, interns i externs. A continuació trobarem el segle XVII, el de la Revolució científica per antonomàsia, en un país no tan allunyat dels escenaris principals d'aquest gran canvi com generalment s'ha cregut. El protagonisme valencià als segles XVI i XVII és rellevant i, naturalment, també havia de ser-ho el dels seus historiadors.

En aquest segon volum tenim amb la Il·lustració el final de la clàssica Edat Moderna. El que s'exposa és obra d'Antoni Roca, J. M. Camarasa i també algun altre historiador de la segona generació. La segona meitat del segle XVIII mostra una gran inflexió positiva de l'activitat científica i tècnica en el Principat, que de fet acabaria portant-nos a la industrialització i a una revifalla general en tots els terrenys.

Afortunadament, tenim aquí el Prof. Víctor Navarro i el Dr. Antoni Roca que ens donaran una visió més detallada i destra dels continguts d'aquest segon volum de "La Ciència en la Història dels Països Catalans". Ben segur que ells podran fer-ho millor que ningú.

Com ja vaig posar de manifest en la presentació del primer volum, aquesta obra és fruit d'una col·laboració continuada de moltes persones. És el moment de fer constar un cop més el nostre agraïment a totes elles, tot i excusant-me de no fer una llarga enumeració que mai no seria ni completa ni prou justa. Tant el Dr. Vernet com jo mateix el que preguem és que continuï sense decaure, perquè això encara no està llest.

El que no puc deixar de cantó és la nostra sincera felicitació i el nostre agraïment al Servei de Publicacions de la Universitat de València i, especialment, al Sr. Vicent Olmos, tant per la seva competència com per la seva amabilitat. Per apreciar la seva obra n'hi ha prou amb posar-se el llibre a les mans i mirar-lo una mica per dins i per fora.

Voldria cloure deixant clar l'excel·lent suport, d'altra part imprescindible, que sempre han donat tant l'IEC com la Universitat de València a l'edició d'aquest llibre. Espero que al final les dues institucions siguin els autèntics beneficiaris del mèrit que l'obra pugui arribar a

merèixer, sense que això tregui res de l'orgull que puguem sentir tots els que hi hem intervingut, d'una o d'altra manera.